

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

No5(2)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 182 sahifa,
6-may, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyuu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (PhD)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Fizika ta'limida integratsiyalashgan yondashuv: mazmuni va ahamiyati.....	10
Doniyorova Iroda Baxtiyor qizi	
Zamonaviy boshlang'ich ta'lim: milliy dastur, kompetensiya va xorijiy tajriba integratsiyasi.....	14
Omonova Nilufar Parda qizi	
The Role of Environmental Project-Based Learning in Developing EFL Learners' Productive Skills.....	19
Xujanova Shaxina Abdullayevna	
Boshlang'ich sinflarda integratsiyalashgan ta'limning pedagogik aspektlari	24
Eshpo'latova Elnora Yo'ldoshovna	
Talabalarda stressga barqarorlikning nazariy va amaliy tahlili.....	29
Nurmatov Nurhayot Nurziyot o'g'li, Maxmudova Shahzoda Maksudovna	
Malakaviy o'quv amaliyoti jarayonida bo'lajak tarbiyachilarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda didaktik ta'minotning ahamiyati.....	32
Ramozonova Bahroy Sadriddinovna	
Oliy ta'limda raqamli pedagogikaning institutsionlashuvi: boshqaruv, siyosat va raqamli transformatsiya strategiyalari.....	36
Nuraliyeva Dilshoda Yo'ichiboy qizi	
Aholini jismoniy sog'lomlashtirishda sog'lomlashtiruvchi mashg'ulotlarni tashkil etish metodikasi.....	41
V. Sh. Raximov	
O'spirinlik davrida motiv va motivatsion sohalarning kasb tanlashdagi o'rni	46
Rayimqulova S., Pulatova R., Do'smatova S., Matyakubova Shohista Odamboy qizi	
Tarbiyachi shaxsining shakllanishida psixologik determinantlarning roli	51
Vasila Yusupova	
Kasbiy ta'lim o'quvchilarini ijodiy qobiliyatini oshirishda xorijiy tajribalardan foydalanish	55
B. X. Sharopov	
Raqamli axborot makonida gumanistik g'oyalarni integratsiyalashning nazariy konsepsiyasi	59
Isanov Najotbek Ilmamat o'g'li	
Fanlararo integratsiya asosida o'quvchilarda iqtisodiy bilimlarni rivojlantirish imkoniyatlari.....	63
J. M. Fayzullayev, Ortiqova E'zoza Olimjon qizi	
Millatlarning o'ziga xos dunyoqarashining psixologik xususiyatlari	67
Murxashev Axmadxon Olimjon o'g'li	
Xalqaro ta'lim dasturlari asosida kasbiy ta'lim muassasalarida metakognitiv kompetensiyalarni shakllantirish metodikasi.....	70
S. A. Qarshiboyev	
Ijtimoiy media kontentlari orqali talabalarda fuqarolik pozitsiyasini shakllantirishning nazariy asoslari.....	74
Suyunov Rustam Sadriddinovich	
Ko'p tilli muhitda ingliz tilini o'rganishning lingvistik xususiyatlari	78
Teshaboyeva Mohichexra Sohibjon qizi	
Axborotlashgan jamiyat sharoitida bo'lajak pedagoglarning mediakompetentligini rivojlantirish zarurati.....	81
Umarov Azizbek Vaxobovich	
O'quvchilarda badiiy matn leksikasini o'zlashtirishdagi qiyinchiliklar: muammo va yechim.....	85
Xamroyeva Dilnoza Jahongir qizi	
Bo'lajak boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarini ma'naviy tarbiyalashda Ahmad al-Farg'oniy asarlarini kompyuter imitatsion modellari asosida o'qitish metodikasi.....	89
S. S. Qulmurodova	
Enhancement of Periodontal Disease Management Strategies in Individuals With Chronic Hepatitis C Following Attainment of a Sustained Virological Response.....	92
Makhmudova Ugiloy Bakhtiyorovna	

Epithelial-Mesenchymal Transition's Possible Role in the Pathogenesis of Periodontitis (Literature Review).....	95
Burkhonova Zараfruz Kobilovna	
Gamifikatsiya asosida bo'lajak oligofrenopedagoglarda kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirish texnologiyalari mexanizmini tatbiq etish	102
Bozorboyev Javlon	
Bo'lajak chizmachilik o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish omillari.....	106
Jamilova Dilsuza To'lqin qizi	
Elektrir va magnit maydonida yorug'likning ikkilamchi sinishi.....	110
Avulova Zamira Tursunmurodovna, Nomozova Dilnoza Mamarajab qizi, Alimardonov Husan Yorqin o'g'li, Ismatullayev Sayfiddin Panji o'g'li	
Lazer texnologiyalarining zamonaviy qo'llanilishi	114
Avulova Zamira Tursunmurodovna, Nomozova Dilnoza Mamarajab qizi, Muminova Sevinch Kamoliddin qizi, Begnayeve Dilbar Bobonazar qizi	
Fotometrik kattaliklar	117
Avulova Zamira Tursunmurodovna, Nomozova Dilnoza Mamarajab qizi, Mamatqulova Zebo Komiljon qizi, Xolmaxmatova Sevara Sirojiddin qizi	
Qutublangan yorug'lik manbalari	121
Avulova Zamira Tursunmurodovna, Nomozova Dilnoza Mamarajab qizi, Turdimurodova Kumushbibi, Normuminova Madina	
Tabiatdagi optik hodisalar	125
Avulova Zamira Tursunmurodovna, Nomozova Dilnoza Mamarajab qizi, Qudratova Sevinch Otabek qizi, Ulasheva Ruxshona Rustam qizi	
Rus tilini o'qitishda kompetensiyaga asoslangan innovatsion yondashuvlardan foydalanish	129
Erkinova Nozima Utkir qizi	
Rezervga bo'shatilgan harbiy xizmatchilarning ijtimoiy-psixologik reintegratsiyasini tadqiq etishning ilmiy-metodologik tahlili	133
Ikmatullayev G'. Z.	
Raqamli ta'lim platformalarida matematika o'qitishda sun'iy intellekt yordamida baholash tizimini takomillashtirish	136
Mirzayeva Shahlo Abduraxmanovna, Akbarov Ulug'bek, Abdivaliyeva Umida	
Linguistic and Pedagogical Foundations of Teaching English as a Foreign Language in The Uzbek Context.....	140
Shokirova Mushtariy	
Sun'iy intellektning ta'lim jarayonidagi transformatsion roli	144
Uzoqboyev Xojiakbar Qobuljon o'g'li	
Enhancing Collaborative Learning and Peer Feedback in EFL Classrooms Through Padlet: a Digital Approach to Group Work and Assessment.....	148
Veronica Khatamova	
Kar va zaif eshituvchi o'quvchilarning rasmlar asosida aqliy faoliyatini rivojlantirishning vizual-didaktik texnologiyalarini takomillashtirish.....	152
Meliqo'ziyev Abduraxmonjon Qahramonjon o'g'li	
Emotsional intellekt – hr menejerlarning qaror qabul qilish kompetensiyasining determinanti sifatida	157
Abdukarimov Muhammadjon Muratovich	
O'g'il bolalarni mustaqil oilaviy hayotga tayyorlashning tizimli-pedagogik modeli: nazariya, metodologiya va amaliyot	162
Islamova Fotima Shamsiddinovna	
Barkamol yosh avlod fazilatlarini shakllantirishda milliy innovatsion pedagogik texnologiyalarning o'rni.....	170
Olimova Dono Shakirovna, Baxtiyorova Shahnoza Mansurbekovna	
Development of Prevention of Professional-Pedagogical Deformation on the Basis of Health-Saving Technologies in Higher Educational Institutions.....	174
Saidova Parvina Mirzo kizi	
O'zbek xalq pedagogikasi mazmuni asosida talabalarni oilaviy hayotga tayyorlashning ilmiy nazariy asoslari	178
Rahmonqulova Guliza Faxriddin qizi	

RUS TILINI O'QITISHDA KOMPETENSIYAGA ASOSLANGAN INNOVATSION YONDASHUVLARDAN FOYDALANISH

Erkinova Nozima Utkir qizi

Innovatsion texnologiyalari universiteti assistant o'qituvchisi
 Guliston davlat universiteti mustaqil izlanuvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada rus tilini o'qitishda o'quvchilarning dunyoqarashini kengaytirish va har tomonlama rivojlanishiga qaratilgan zamonaviy yondashuvlar muhokama qilinadi. Maqolada rus tilini chet tili sifatida o'qitishning qiyinchiliklari hamda rus tilini o'qitishning zamonaviy usullari ko'rib chiqiladi. Shuningdek, innovatsion o'qitishning maqsadlari va o'qitishda innovatsion texnologiyalardan foydalanishning afzalliklari tahlil qilinadi. Material mazmuniga ham, texnologiyalarni to'g'ri tanlashga ham innovatsion yondashuv zarurligi ta'kidlanadi. Mazkur maqolada ushbu masalaning nazariy-metodik jihatlari yoritilib, zamonaviy ta'lim talablariga mos innovatsion yondashuvlar tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: zamonaviy yondashuv, kompetensiya, innovatsion yondashuv, innovatsion o'qitish, innovatsion texnologiyalar, o'quv jarayoni, rus tili chet tili sifatida.

Abstract: This article discusses modern approaches to teaching the Russian language aimed at broadening learners' horizons and ensuring their all-round development. The article examines the difficulties of teaching Russian as a foreign language and modern methods of teaching the Russian language. It also discusses the goals of innovative teaching and the advantages of using innovative technologies in education. The need for an innovative approach to both the content of the material and the proper selection of technologies is emphasized. This article highlights the theoretical and methodological aspects of this issue and analyzes innovative approaches that meet the requirements of modern education.

Key words: modern approach, competence, innovative approach, innovative teaching, innovative technologies, educational process, Russian as a foreign language.

Аннотация: В данной статье рассматриваются современные подходы к преподаванию русского языка, направленные на расширение кругозора и всестороннее развитие обучающихся. В статье анализируются трудности преподавания русского языка как иностранного и современные методы обучения русскому языку. Также рассматриваются цели инновационного обучения и преимущества использования инновационных технологий в преподавании. Подчеркивается необходимость инновационного подхода как к содержанию материала, так и к правильному выбору технологий. Освещаются теоретико-методические аспекты данной проблемы, а также анализируются инновационные подходы, соответствующие требованиям современного образования.

Ключевые слова: современный подход, компетенция, инновационный подход, инновационное обучение, инновационные технологии, образовательный процесс, русский язык как иностранный.

KIRISH

Bugungi globallashtirish va raqamli transformatsiya sharoitida ta'lim tizimiga qo'yilayotgan talablar tubdan o'zgarmoqda. Ayniqsa, chet tillarini, jumladan, rus tilini o'qitish jarayonida pedagog kadrlarning kasbiy tayyorligi, metodik kompetensiyasi va innovatsion texnologiyalarni qo'llash salohiyati muhim ahamiyat kasb etmoqda. Zamonaviy ta'lim jarayoni o'qituvchidan nafaqat fan bo'yicha chuqur bilimga ega bo'lishni, balki ta'lim jarayonini shaxsga yo'naltirilgan, kompetensiyaviy va interfaol yondashuvlar asosida tashkil etishni ham talab etadi. Rus tili o'qituvchilarini kasbiy tayyorlash jarayonida an'anaviy o'qitish usullarini zamonaviy pedagogik texnologiyalar, raqamli ta'lim resurslari hamda innovatsion metodlar bilan uyg'unlashtirish zarurati yuzaga kelmoqda.

Bu esa bo'lajak va amaldagi o'qituvchilarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish, ularni mustaqil fikrlovchi, ijodkor va moslashuvchan mutaxassis sifatida shakllantirishni taqozo etadi. Shu nuqtayi nazardan, rus tili o'qituvchilarini kasbiy tayyorlashning zamonaviy yondashuvlarini ilmiy asosda tahlil qilish, ularning samaradorligini aniqlash hamda amaliyotga joriy etish mexanizmlarini takomillashtirish dolzarb pedagogik muammolardan biri hisoblanadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Zamonaviy ta'lim tizimida kompetensiyaga asoslangan yondashuv muhim metodologik yo'nalish sifatida qaraladi. Ushbu yondashuv o'quvchilarning faqat bilim olishiga emas, balki ularni amaliy faoliyatda qo'llay olish ko'nikmalarini shakllantirishga qaratilgan.

Rus tilini o'qitish metodikasi bo'yicha ilmiy tadqiqotlarda E. I. Passov kommunikativ yondashuvni asoslab, nutq faoliyatini rivojlantirishni markaziy o'ringa qo'yadi. Uning fikricha, til o'rganish jarayoni real kommunikativ vaziyatlarga yaqinlashtirilishi zarur. Shu nuqtayi nazardan, kompetensiyaga asoslangan yondashuv Passov metodikasining mantiqiy davomi hisoblanadi. Oliy ta'limda rus tilini o'qitishning zamonaviy yondashuvlari talabalarning kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirish, fanga qiziqishini oshirish va funksional savodxonligini shakllantirishga qaratilgan. Bunda asosiy e'tibor bilimlarni amaliyotda qo'llash, boshqa fanlar bilan integratsiyalashuv hamda zamonaviy ta'lim texnologiyalaridan foydalanishga qaratiladi. Qoidalarni yodlash va takroriy mashqlarni bajarishga asoslangan an'anaviy usullar asta-sekin o'z o'rnini interfaol o'rganish tajribasiga bo'shatib bormoqda.

Loyiha asosidagi mashg'ulotlar, bahs-munozaralar, rolli o'yinlar va guruhlarda ishlash talabalarni o'quv jarayoniga faol jalb etish, tanqidiy fikrlash hamda hamkorlik ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Matnni qayta ishlash ko'nikmalarini rivojlantirishga alohida e'tibor beriladi. Talabalar ma'lumotni tahlil qilishni, asosiy fikrlarni ajratib ko'rsatishni, xulosa chiqarishni va turli janrlarda o'z matnlarini yaratishni o'rganadilar. Muhim jihatlardan biri – og'zaki savodxonlikni rivojlantirish, fikrlarni og'zaki va yozma ravishda aniq hamda samarali ifodalash qobiliyatini shakllantirishdir.

So'nggi yillarda ilmiy adabiyotlarda raqamli texnologiyalar asosida o'qitish (masalan, multimediya vositalari, onlayn platformalar va mobil ilovalar) ham kompetensiyaviy yondashuvning ajralmas qismi sifatida qaralmoqda. Bu vositalar o'quvchilarning mustaqil o'rganish faoliyatini faollashtiradi va til o'rganish jarayonini interaktiv tusga keltiradi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Zamonaviy ta'lim amaliyotida talabaga yo'naltirilgan yondashuvlar muhim o'rin egallaydi va o'quvchilarda kompetensiyalarni shakllantirishda asosiy rol o'ynaydi. Bu yondashuvlar talabalarning ta'lim jarayonida faol ishtirok etishini ta'minlaydi, natijada o'zlashtirilgan bilimlarni chuqurroq tushunish va amaliyotda qo'llash imkoniyati oshadi. Masalan, tarjima va xalqaro munosabatlar yo'nalishidagi talabalar uchun siyosiy matnlardagi rangli realliklarni tahlil qilish orqali amaliy kompetensiyalarni rivojlantirish samarali natija beradi. Rus tilini o'qitishning zamonaviy yondashuvlari o'qituvchilardan doimiy ravishda o'z malakalarini oshirishni, yangi usul va texnologiyalarni o'zlashtirishni talab qiladi. O'qituvchining asosiy maqsadi har bir o'quvchi o'z salohiyatini ro'yobga chiqarishi va muvaffaqiyatga erishishi mumkin bo'lgan rag'batlantiruvchi ta'lim muhitini yaratishdir. Kompetensiyaga asoslangan yondashuvni amalga oshirish nafaqat bilimlarni, balki ularni amaliyotda qo'llash qobiliyatini ham baholashni o'z ichiga oladi. Funksional savodxonlikni tekshirish uchun baholash materiallari ishlab chiqilmoqda: matnni tushunish, muammolarni hal qilish va turli manbalardan olingan ma'lumotlardan foydalanish. Zamonaviy rus tili darsi shunchaki bilim berish emas, balki faol o'rganish va shaxsiy rivojlanish vositasidir. Bu ta'lim jarayoni samaradorligini oshirish va har bir o'quvchining salohiyatini ochishga qaratilgan yangi yondashuv hamda usullarni doimiy ravishda izlashni talab etadi.

Rus tilini o'qitishda baholash tizimini takomillashtirish ham muhim o'rin tutadi. Diktant va testlar kabi an'anaviy baholash usullari bilan bir qatorda portfolio, loyihalar, taqdimotlar va o'z-o'zini baholash kabi muqobil baholash usullari ham qo'llanilmoqda. Qiziqarli o'yin elementlarini joriy etish ham zamonaviy rus tilini o'qitishda istiqbolli yo'nalish hisoblanadi. Gamifikatsiya texnologiyalari o'rganishni yanada qiziqarli va rag'batlantiruvchi qiladi, talabalarning bilish faolligini oshiradi hamda ijobiy hissiy muhit yaratadi. O'yinlar, kvestlar, viktorinalar va boshqa interaktiv formatlardan foydalanish talabalarga materialni yaxshiroq o'zlashtirish, ijodkorlikni rivojlantirish va jamoada ishlash ko'nikmalarini oshirishga yordam beradi. Bundan tashqari, zamonaviy ta'limda rus tilini o'rganishning eng samarali usullaridan biri og'zaki muloqot hisoblanadi. Muloqot mashqlari, bahs-munozaralar, taqdimotlar va rolli o'yinlar o'quvchilarning til to'siqlarini yengib o'tishlari, o'z fikrlarini aniq va ishonarli bayon etishga o'rganishlari, boshqalarni tinglashlari va tushunishlari uchun qo'llaniladi.

Til o'zlashtirishga doir nazariy modellarning rus tili o'qitishdagi kompetensiyaga asoslangan yondashuvdagi o'rni beqiyosdir. Bu modellarda tilni dinamik va ko'p bosqichli jarayon sifatida tushunishga imkon beruvchi aqliy hamda ijtimoiy-madaniy omillar uyg'unlashadi.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, ochiq ta'lim resurslaridan (OER) foydalanish talabalar tajribasini boyitadi, ularga material bilan oldindan tanishish va o'z qobiliyatlariga bo'lgan ishonchni mustahkamlash imkonini beradi (Law va boshq., 2013). Shuning uchun OERni ta'lim jarayoniga kiritish nafaqat qo'shimcha vosita, balki o'quv motivatsiyasini oshiruvchi samarali usul hamdir. Bu modellarning amaliyotda qo'llanilishi ta'limning uyg'un va yaxlit tizimini shakllantirishga yordam beradi (Phelps va boshq., 2004).

Rus tili o'qitishdagi innovatsion metodlar kompetensiyaga asoslangan yondashuvni amalga oshirishda muhim rol o'ynaydi. Zamonaviy ta'limning asosiy maqsadi nafaqat lug'aviy va grammatik bilimlarni, balki talabalarining ularni real hayotda qo'llash qobiliyatini shakllantirishdan iboratdir. Bu jarayonda o'qituvchi analitik va kommunikativ ko'nikmalarga ega bo'lishi zarur (Volinets va boshq., 2020).

Texnologiyalar va zamonaviy metodlardan samarali foydalanish talabalar faoliyatini faollashtiradi, ularning rus tilini o'rganishga bo'lgan motivatsiyasini oshiradi. Bunday yondashuvlar o'quv jarayonini boyitadi va oliy ta'limdagi islohotlar talabalariga mos keladi (Phelps va boshq., 2004). Shu tariqa, innovatsion metodlar rus tili o'qitishning ajralmas qismiga aylanmoqda.

Zamonaviy rus tilini o'qitishda axborot texnologiyalari ham muhim rol o'ynaydi. Rus tilini o'qitishning zamonaviy yondashuvlari o'qituvchilardan doimiy ravishda o'z malakalarini oshirishni, yangi usul va texnologiyalarni o'zlashtirishni talab qiladi. O'qituvchining asosiy vazifasi har bir talaba o'z salohiyatini ro'yobga chiqarishi va muvaffaqiyatga erishishi mumkin bo'lgan rag'batlantiruvchi ta'lim muhitini yaratishdir.

Kompetensiyaga asoslangan yondashuvni amalga oshirish nafaqat bilimlarni, balki ularni amaliyotda qo'llash qobiliyatini ham baholashni o'z ichiga oladi. Funktsional savodxonlikni tekshirishga qaratilgan baholash materiallari ishlab chiqilmoqda: matnni tushunish, muammoli vaziyatlarni hal qilish va turli manbalardan olingan ma'lumotlardan foydalanish. Asosiy e'tibor o'rganish, jamoada ishlash va muammolarni mustaqil hal qilish qobiliyati kabi metapredmet natijalarini baholashga qaratilgan.

Rus tili darslariga innovatsion texnologiyalar va raqamli resurslarni kiritish ham talabalarda kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishga yordam beradi. Interaktiv til o'rganish platformalari, multimedia materiallari, onlayn muloqot vositalari va ta'limga oid ilovalar talabalarga tinglash, gapirish, o'qish va yozish ko'nikmalarini dinamik hamda jozibador tarzda mashq qilish imkoniyatini beradi. Interfaol va shaxsiylashtirilgan ta'lim tajribasini yaratish uchun texnologiyalardan foydalanish talabalarining turli o'rganish uslublari, qiziqishlari va qobiliyatlarini hisobga olish imkonini beradi, shu bilan birga ular o'rtasida faol ishtirok va hamkorlikni rag'batlantiradi. Bundan tashqari, loyihaga asoslangan o'rganish, topshiriqlarga asoslangan faoliyat va tajribaga asoslangan o'rganish imkoniyatlaridan foydalanish talabalarining rus tili va madaniyati haqidagi tushunchalarini chuqurlashtirishi hamda ularning kommunikativ ko'nikmalarini rivojlantirishi mumkin.

O'zbek olimi doktor Karimovning kommunikativ tilni o'rgatish bo'yicha tadqiqotida o'quvchilarning til ko'nikmalarini rivojlantirish uchun interfaol faoliyatning muhimligi ta'kidlangan (Karimova, 2021). Boshqa tomondan, rus olimi doktor Ivanovning til darslarida texnologiya integratsiyasi bo'yicha olib borgan tadqiqotlari kommunikativ ko'nikmalarni rivojlantirishda raqamli vositalarning rolini alohida ta'kidlaydi (Ivanova, 2022). Ushbu olimlarning ilmiy ishlari til ta'limida innovatsion yondashuvlarning ahamiyatini yoritadi.

Kommunikativ faoliyat va texnologik vositalarni uyg'unlashtirish orqali o'qituvchilar o'quvchilarda til bilimi hamda muloqot ko'nikmalarini rivojlantiruvchi qiziqarli o'quv tajribalarini yaratishi mumkin. Ushbu topilmalar boshlang'ich ta'limda til o'rgatish amaliyotiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi va interfaol hamda texnologiyalar bilan boyitilgan o'quv muhitlarining muhimligini tasdiqlaydi.

Rus tilini o'qitishda kompetensiyaga asoslangan yondashuvning markaziy elementlaridan biri task-based learning metodidir. Ushbu metod talabalarining mustaqil va tanqidiy fikrlashini shakllantiradi. Shu bilan birga, amaliy vaziyatlarga asoslangan topshiriqlar talabalarni til o'rganishga ko'proq qiziqtiradi va ularni faollashtiradi. Tadqiqotlarga ko'ra, muhit bilan o'zaro ta'sirga asoslangan topshiriqlar til darajasini sezilarli darajada yaxshilaydi (Shen M. va boshq., 2025).

Shuningdek, topshiriqlar turli tayyorgarlik darajalariga moslashtirilishi mumkin (Khrushch L. va boshq., 2025). Natijada bunday metod o'quv jarayonini boyitib, talabalarni yuqori natijalarga erishishga undaydi.

Umuman olganda, rus tilini o'qitishning zamonaviy yondashuvlari talabalarda mustahkam bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirishga, ularning intellektual hamda ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishga, til va madaniyatga nisbatan muhabbat hamda hurmat hissini uyg'otishga qaratilgan samarali ta'lim tizimini yaratishga xizmat qiladi. Zamonaviy ta'limning asosiy jihatlaridan biri yuqori sifatli ta'lim resurslari va vositalaridan foydalanish imkonini beruvchi raqamli ta'lim muhitini yaratishdan iboratdir.

XULOSA

Rus tili darslarida qo'llaniladigan innovatsion o'qitish usullari haqidagi talabalarining fikr-mulohazalari ushbu yondashuvlarning ta'lim jarayoniga ta'siri haqida qimmatli ma'lumotlarni beradi. Talabalarining fikr-mulohazalari darslarning interfaol va qiziqarli tashkil etilishiga nisbatan yuqori darajadagi qoniqishni namoyon etdi. Talabalar rus tilini amaliy vaziyatlarda qo'llashga bo'lgan ishonchini oshirdi hamda kommunikativ faoliyatlarda faol ishtirok etganini ko'rsatdi. Ushbu ijobiy fikr-mulohazalar innovatsion o'qitish usullarining faol o'rganishni rag'batlantirish va talabalarining kommunikativ ko'nikmalarini shakllantirishdagi samaradorligini tasdiqlaydi.

Umuman olganda, tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, rus tili darslarida innovatsion o'qitish usullarini joriy etish talabalarning kommunikativ kompetensiyasini sezilarli darajada yaxshilagan. Natijalar talabalarning til ko'nikmalarini rivojlantirish va maqsadli tilda samarali muloqotni shakllantirish uchun til ta'limiga innovatsion yondashuvlarni kiritish muhimligini ta'kidlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Волинец К. I., Волинец Ю. О., Стадник Н. В. Формирование готовности будущих специалистов к дошкольному образованию при осуществлении профессиональной деятельности в условиях европейской интеграции [Электронный ресурс]. – 2020. – Режим доступа: <https://core.ac.uk/download/322373025.pdf>
2. Phelps C. L. Advances in Teaching & Learning Day Abstracts 2005 [Electronic resource]. – 2004. – Access mode: <https://core.ac.uk/download/46714715.pdf>
3. Кеулимжаева У. К. Интерактивные методы обучения словообразованию в контексте современного образования // Актуальные проблемы русского словообразования. – 2025.
4. Чжан С. Современные методы преподавания русского языка как иностранного: инновации и традиции // Universitas: психология и образование. – 2025.
5. Педагогические технологии в образовании / под ред. С. И. Самыгина. – Феникс: учебное пособие / Л. Д. Столяренко. – Ростов-на-Дону, 2022.
6. Современные образовательные технологии в преподавании русского языка в высшей школе / Еркибаева Г. Г. – Алматы, 2021.
7. Karimova G. M. (2021). Some comments on complete grammar // ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal.
8. Ivanov E. E. (2022). Functions of aphoristic units in the Russian language // Russian Language Studies.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
  - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
  - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
  - 13.00.03 Maxsus pedagogika
  - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
  - 13.00.07 Ta'limda menejment
  - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
  - 07.00.00 Tarix fanlari
  - 19.00.00 Psixologiya fanlari
  - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
  - 02.00.00 Kimyo fanlari
  - 03.00.00 Biologiya fanlari
  - 09.00.00 Falsafa fanlari
  - 10.00.00 Filologiya fanlari
  - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №5(2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.